

DZIENNIK URZĘDOWY GUBERNII LUBELSKIEJ.

w Lublinie dnia 18130 Maja 1840 roku

Nr. 19463. Wydział Wojenny.

RZĄD GUBERNIALNY LUBELSKI.

Otrzymaną przy reskrypcie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych z dnia 14te Marca r. b. Nr: 4628/2337. Ustawę dla szkoły Weterynarzy w mieście Warszawie założonej. Rząd Gubernialny, poniżej zamieszcza.

Lublin dnia 21 Marca (2. Kwietnia) 1840 r.

Gubennator Cywilny General Major ALBERTOW.

Sekr. Jny Radziszewski.

W IMIENIU NAJJASNIERSZEGO

MIKOŁAJA I^{so}

CESARZA WSZECH ROSSYI KRÓLA POLSKIEGO & & &

Rada Administracyjna Królestwa.

Zwracając uwagę na to, że często zdarzające się choroby domowych zwierząt i pomór bydła, mają wpływ szkodliwy na dobry byt wiejskiego gospodarstwa w kraju iutejszym, gdzie rolnictwo i chów bydła stanowią główne utrzymanie gospodarzy i najważniejsze źródło wiejskiego przemysłu, i z tej przyczyny chcąc dla mieszkańców Królestwa Polskiego obmyśleć środki leczenia tych chorób przez ukształcenie Weterynarzy, których liczba niezmiernie teraz jest ograniczona; na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego, Postanowiła i stanowi.

Art: 1. Dla ukształcenia Weterynarzy, do pomocy Obwodowym lekarzom, zdolnych do leczenia bydła, ustanawia się w mieście Warszawie Szkoła niższych Weterynarzy.

Art: 2. Dołączona przy niniejszóm ustawa tego zakładu potwierdza się w całej

rozeciągłości, a etat jego potwierdza się tylko na rok jeden dla próby, przed upływem którego Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego, powinna zrobić przedstawienie do Rady Administracyjnej, o zaprowadzeniu zmian, jakie z doświadczenia okażą się koniecznymi.

Art: 3. Czas otwarcia szkoły naznacza się na dzień 1. Września 1840 roku.

Art: 4. Wykonanie tego postanowienia poleca się Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, z zastrzeżeniem, aby toż Postanowienie zamieszczone było w Dzienniku Praw i aby ustawa szkoły wydrukowano w Gazecie Rządowej i w Dziennikach Gubernialnych.

Działo się w Warszawie, na Posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 9/21 Stycznia 1840 r.—

(podpisano) Namiestnik Królestwa, General-Feldmarszałek **XIĄŻE WARSZAWSKI**.
Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych Duchownych i Oświecenia Publicznego (podpisano) General-Adjutant **SZYPOW**.

Sekretarz Stanu, (podpisano) *J. Tymowski*.

USTAWA DLA SZKOŁY WETERYNARZY w WARSZAWIE.

ROZDZIAŁ I. Przepisy Ogólne.

§. 1. Dla nauczania weterynaryi popularnej, należytego kucia koni, chowu zwierząt domowych i dla obeznania ze środkami zaradczeniemi w chorobach epizootycznych, zakłada się w Warszawie Szkoła Weterynarzy.

§. 2. Powody do założenia téj szkoły są: a) aby w każdym Powiecie mogli się znajdować ludzie uzdatnieni do pomocy lekarzom Obwodowym, przy wykonaniu czynności Policji weterynaryjnej, a zwłaszcza przy uśmierzeniu chorób grasujących między zwierzętami domowemi; b) aby wszystkie okolice zaopatrywane być mogły, stosownie do potrzeby, osobami kwalifikowanemi do udzielenia pomocy w chorobach zwierząt domowych.

§. 3. Szkoła ta ma zostawać pod zawładaniem Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych, a bezpośrednio zwierzchnictwem głównego Inspektora Służby Zdrowia.

§. 4. Wewnętrzny zarząd Szkoły porucza się oddzielnemu Dyrektorowi.

ROZDZIAŁ II. Skład Szkoły.

§. 5. Do wykładu nauk w Szkole Weterynarzy, przeznacza się Dyrektor i jego pomocnik. Dyrektor ma razem powierzone czuwanie nad wewnętrznym porządkiem i bliższy dozór nad kształceniem uczniów.

§. 6. Dla praktycznego sposobienia w kuciu koni, ustanawia się przy Szkole Weterynarzy, kowal.

§. 6. Dyrektor Szkoły i jego pomocnik, mają posiadać stopień naukowy Starszego Lekarza Weterynaryi.

§. 8. Dyrektora, jego pomocnik, tudzież kowala, nominuje Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych; na przedstawienie głównego Inspektora Służby Zdrowia, zgodnie z uznaniem Rady Lekarskiej.

§. 9. Pobierać nauki w Szkole Weterynarzy będą: a) uczniowi Rządowi; b) uczniowie nie na koszcie Rządowym utrzymywani.

Pierwsi, w liczbie 6-ciu, przeznaczeni do służby Rządowej będą utrzymywani w samejże Szkole, z funduszu, oddzielną pozycją w etacie Szkoły oznaczonego.

Uczniowie nie na koszcie Rządowym zostający, mogą być dwojacy:

a) Przysyłani z miast, gmin lub od obywateli, którzy narówni z uczniami Rządowymi utrzymywani będą w samej szkole. Liczba ich nie ogranicza się. Przeznaczeni są do pełnienia następnie obowiązków swego powołania w tych miejscach, skąd byli oddani na naukę, i z kąd koszta na utrzymanie się w czasie nauki pobierali.

b) Wolni słuchacze, którzy potem będą mogli wstąpić do służby Rządowej, lub zajmować się wolną praktyką. Liczba ich także nie ogranicza się. Jeżeli lokalność Szkoły dozwoli, w tedy niektórzy wolni słuchacze, za uiszczeniem oznaczonej opłaty, mogą być utrzymywanymi takim sposobem jak uczniowie Rządowi. Inni zaś uczęszczać tylko będą na wykład nauk.

§. 10. Do przyjęcia na koszt Rządu, pierwszeństwo mieć będą ci, którzy byli uczniami Szkół i złożą świadectwa z ukończonych 4. klas, z postępem dostatecznym; tudzież tacy, którzy będąc uczniami Szkoły Weterynarzy na własnym koszcie, odznaczyli się pilnością i dobrym postępem w pierwszych klasach.

§. 11. Na uczniów Szkoły Weterynarzy mają być przyjmowani tylko tacy, którzy umieją dobrze czytać i pisać po Polsku, i znają 4 pierwsze działania arytmetyczne, nie młodsi jak lat 17 i nie starsi nad 30, a zdrowia czerstwego i silnej budowy ciała.

§. 12. Życzący zostać uczniem winien złożyć świadectwo władzy Policyjnej o moralnym prowadzeniu się, tudzież odpowiednie pozwolenie na piśmie od rodziców lub opiekunów; a jeżeli się gdzie wprzód uczył, złożyć ma takie świadectwo o swoim usposobieniu.

§. 13. Dla bliższego i bezpośredniego dozoru nad postępowaniem uczniów, przeznacza się Podofficer od Inwalidów, który oprócz pobieranego żołdu wojskowego, będzie miał oddzielną płacę z etatu szkoły.

§. 14. Dla utrzymania porządku w lokalu Szkoły Weterynarzy i dla posługi w klinikach, przeznacza się dwóch posługaczy, których przyjęcie i uwolnienie zależy będzie od Dyrektora Szkoły.

R O Z D Z I A Ł I I I.

O kursie nauk wykładac się mających w Szkole.

§. 15. Do zupełnego usposobienia Weterynarzy przeznacza się przeciąg czasu 2, letni, w którym wykładane być mają sposobem popularnym następujące przedmioty:

1) Anatomija grubsza zwierząt domowych, zootomija grubsza, to jest znajomość budowy ciała zwierzęcego i jego części, o ile jest potrzebną w zastosowaniu praktycznem.

2) Ogólnie wyobrażenia o funkcyach ciała zwierzęcego.

3) Ogólne wyobrażenia o chorobach, o ich przyczynach i przypadłościach chorób.

4) Znajomość prostych lekarstw, używanych do leczenia zwierząt domowych, tudzież o środkach dyetetycznych.

5) O rozpoznawaniu wewnętrznych chorób zwierząt domowych w szczególności, z wyłożeniem przyczyn, które je zrzadzają, ich charakteru i sposobów leczenia, unikając przytém teoretycznych rozumowań; sposoby zaś wskazane do leczenia mają być ile możności najprostrze.

6) O chorobach zewnętrznych u zwierząt domowych i ich leczeniu, tudzież o prostych operacyach weterynaryjnych.

7) Wykład środków Policyjno-lekarskich, w chorobach epizootycznych, z zastosowaniem się do przepisów i instrukcyi krajowych.

8) Prawidła, jak postępować należy przy kupnie lub wyborze koni, albo innych zwierząt domowych, i jak poznawać ich rasę i wiek.

9) O kuciu koni, tak w stanie zdrowym, jako też w stanie chorym nóg.

10) O udzielaniu pomocy zwierzętom przy nieprawidłowych porodach.

11) O chowie zwierząt domowych.

12) Klinika chorób zewnętrznych i wewnętrznych.

Uwaga. Wykład pomienionych przedmiotów, jakoteż praktyczne sposobienie uczniów, rozdziela się równo między Dyrektorem i jego Pomocnikiem.

§. 16. Dwuletni kurs nauk rozdziela się na 4 półroczne klasy. Przedmioty w nich będą wykładane podług następnego porządku:

W pierwszej klasie:

1. Zootomija; — 2. Wykład o funkcyach ciała zwierzęcego; — 3. O kuciu koni; — 4. O chowie bydła.

W drugiej klasie:

1. Ogólne wyobrażenia o chorobach, ich przyczynach i przypadłościach chorób; — 2. O środkach lekarskich i dyetetycznych; — 3. O operacyach.

W trzeciej klasie:

1. Nauka o chorobach wewnętrznych; — 2. Nauka o chorobach zewnętrznych.

W czwartej klasie:

1. O środkach policyjno-lekarskich, przy chorobach epizootycznych. — 2. Prawidła przy kupnie koni i innych zwierząt domowych, tudzież o poznawaniu ich wieku i rasy; — 3. O pomocy przy nieprawidłowych porodach u zwierząt domowych.

§. 17. Na klinice uczniowie uczęszczać mają przez całe dwa lata, i przez cały

ten przeciąg czasu ćwiczyć się także w praktycznym łuciu koni. Dopóki uczniowie będą w pierwszych 3. klassach, przypatrywać się mają postępowaniu Dyrektora i wypełniać jego zlecenia; skoro zaś dojdą do 4. klasy, wówczas pod jego przewodnictwem sami zajmować się mają leczeniem zwierząt.

§ 18. Uczniowie mają odbywać kolejny dyżur w klinice, celem dopilnowania, aby wszystko popelnione było podług rozporządzeń Dyrektora.

§ 19. Do przyrządzania lekarstw praktycznie sposobieni być mają uczniowie, zaczynając od klasy drugiej w podręcznej Aptece, przy szkole urządzonej, i kolejno jeden z nich, pod okiem pomocnika Dyrektora, zajmować się ma przyrządzaniem środków do użycia klinicznego.

§ 20. W porze letniej, uczniowie chodzić będą na herboryzacje, dla poznania używanych w Weterynaryi roślin, dla nauczania się kiedy i jak je zbierać, suszyć i zachowywać, tudzież dla obeznania się z roślinami szkodliwymi dla zwierząt domowych.

§ 21. Po ukończeniu kursu 3. klasy, wysyłani będą uczniowie w porze wakacyj, podług uznania Głównego Inspektora Służby Zdrowia, w miejsca, gdzie grassują epizootyczne choroby, aby pod nadzorem Assessorów weterynaryjnych, lub lekarzy obwodowych, wypełniali lekarsko-policyjne rozporządzenia.

§ 22. Wykład nauk rozpoczyna się 1. Października i 1. Marca, a kończy ostatnich dni Lutego i Lipca.

Uwaga. Dwu-miesięczna przerwa kursów, od 1. Sierpnia do 1. Października, przeznaczona jest na wakacje, podczas których jednakże uczniowie nie powinni opuszczać Szkoły, gdyż kliniki i w ciągu wakacyj zamknięte nie będą.

§ 23. Szczegółowy rozkład przedmiotów i godzin do ich wykładu oznaczone będą przez Głównego Inspektora Służby Zdrowia, w oddzielnie do tego układanym programie, na początku każdego kursu.

R O Z D Z I A Ł. IV.

O zakładach pomocniczych do nauki w Szkole Weterynarzy.

§ 24. Przy Szkole Weterynarzy urządzone będą:

1. Szpital dla chorych bydła rogatego, na sześć sztuk.
2. Szpital dla chorych koni, na sztuk ośm.

Uwaga. Owce chore mogą być także przyjmowane; lecz będą mieszczone w którymkolwiek z powyższych szpitali. Dla psów zaś podejrzanych o wściekliznę, lub już wściekłych, urządzonej będzie oddzielna klatka.

3. Apteka, z zapasem prostych artykułów i z aparatami do przyrządzenia lekarstw.

Uwaga. Lekarstwa w tej Aptece mają być przygotowywane tylko dla kliniki weterynaryjnej.

4. Gabinet zootomiczny, z preparatami potrzebnymi przy wykładzie nauk.

5. Zbiór narzędzi potrzebnych do operacyj, o których w Szkole nauka wykładana będzie.

6. Kuźnia do kucia koni.

§ 25. Do szpitalów klinicznych przyjmowane będą na leczenie chore konie i inne zwierzęta domowe, w miarę tego jak miejsce w nich będzie niezajętym. Pomoc weterynaryjna i lekarstwa udzielane, będą bezpłatnie; za żywność zaś, właściciel bydłęcia chorego obowiązany będzie z góry na każdy tydzień, zaliczyć pewną opłatę, stosowną do dyety, jaka w klinice ustanowioną będzie. Dozwala się nadto przyprowadzać w godzinach wyznaczonych na lekye kliniczne, chore zwierzęta, które zawiadujący szpitalem klinicznym obejrzy przy uczniach i przepisze dla nich recepty do wolnych aptek.

§ 26. Do kucia przyjmowane będą wszelkie konie, za pewną i stałą oznaczoną opłatę. Wykonywaniem wszelkich, należących do tego czynności, zajmować się będzie kowal, który ciągle przy kuźni ma pozostawać; przyczem w pewnych godzinach znajdować się będą i uczniowie, z początku dla przypatrywania się tym czynnościom, a następnie dla ich wykonywania pod przewodnictwem kowala. Kucie zaś koni chorych na nogi, odbywać się może tylko w obecności Dyrektora, lub jego Pomocnika, i podług ich informacji.

Uwaga. W razie, gdyby zbyt wielka była liczba koni przyprowadzanych do kucia, dozwala się kowalowi przybrać czeladnika, z warunkiem wszelako, aby tenże utrzymywany był z przychodów samejże kuźni. W takim przypadku, Dyrektor winien poprzednio złożyć raport Głównemu Inspektorowi Służby zdrowia i otrzymać od niego odpowiednie upoważnienie.

R O Z D Z I A E V.

Obowiązki osób wykładających nauki w Szkole Weterynarzy tudzież obowiązki i odpowiedzialność uczniów.

§ 27. Do wykładu przepisanych przedmiotów, Dyrektor i jego Pomocnik obowiązani są wybrać pod ręczne dzieła naukowe, lub napisać sami kursa; lecz tak jedno, jak i drugie, mają być roztrząśnione i uznane za odpowiednie przez Radę Lekarską.

Sam wykład powinien być jasny, i jak można najprostszy, dla wszystkich przystępny, bez zagłębiania się w zbyteczne rozumowania, i z zastosowaniem się do pospolitego pojęcia. Wszelkie przedmioty, o ile można bardziej praktycznie mają być wykładane, i w tym celu zawiadywanie zakładami przy Szkole urządzonemi, powierza się wykładającym kursa odpowiednio do przedmiotów, których nauczać będą.

Celem lepszego dopilnowania postępów uczniów, obowiązani będą wykładający kursa, oprócz codziennego przekonywania się o tém, odbyć co miesiąc examen uczniów całej klasy, i o ich postępach zanotować w oddzielnych miesięcznych wykazach.

§ 28. Do obowiązków Dyrektora, oprócz wyszczególnionych w paragrafie poprzedzającym, należy:

a) zarząd wewnętrzny i część gospodarza Szkoły, tudzież nadzór na moralnym prowadzeniem się uczniów;

b) przedstawianie Głównemu Inspektorowi Służby Zdrowia, kwartalnych i rocznych raportów o stanie Szkoły;

c) utrzymanie korespondencji w interessach Szkoły; nakoniec

d) utrzymanie rachunków.

§ 29. Kowal zostaje w zupełnej zależności od Dyrektora Szkoły. W oznaczonych godzinach, w których uczniowie mają znajdować się w kuzni, kowal obowiązany jest przyuczać ich, pod przewodnictwem Dyrektora i jego pomocnika, do należytego kucia koni, tak w stanie zdrowym, jako i chorym nóg.

W inne zaś godziny dozwala się mu odbywać roboty kowalskie na swoją korzyść, przy zachowaniu wszakże przepisów dla cechów.

§ 30. Wszyscy uczniowie tak rządowi, jak pensjonarze, i wolni słuchacze, obowiązani są zachować ścisłą uległość swoim przełożonym, pilnie uczęszczać na lekcye, do kliniki i do kuźni, odbywać dyżury, tudzież starannie sposobić się w nauce.

§ 31. Uczniowie uchylający przeciw powinnej uległości, niepilni w nauce, lub złego prowadzenia się, w miarę wykroczenia karani będą:

1. Napomnieniem prywatnym.

2. Napomnieniem w obec wszystkich uczniów.

3. Dyżurowaniem nie z kolei, od 3 dni do tygodnia.

4. Przedłużeniem kursu nauk.

5. Usunięciem z kosztu rządowego.

6. Usunięciem zupełnym ze szkoły.

Trzy ostatnie kary, to jest: przedłużenie czasu do ukończenia nauki, usunięcie z kosztu rządowego, lub też zupełne usunięcie ze szkoły, wymierzane będą nie inaczej, jak za poprzeniem potwierdzeniem Głównego Inspektora Służby Zdrowia. W razie złego sprawowania się pensjonarzów, zwierzchność Szkoły Weterynarzy zawiadamiać będzie tych, których kosztem uczniowie ci są utrzymywani, aby stosowne środki zaradcze przedsięwziętymi być mogły.

§ 32. Uczniowie rządowi i pensjonarze, nie mogą wydalać się za obręb szkoły bez pozwolenia Dyrektora.

§ 33. Uczeń, kosztem Rządu utrzymywany, bez ważnej przyczyny opuścić szkoły nie może, chyba że wyłożony na niego koszt zwróci; uwolnionym zaś być może bez zwrotu kosztu tylko dla słabości zdrowia, i to z upoważnienia Głównego Inspektora Służby Zdrowia.

§ 34. Pensjonarze nie mogą opuszczać szkoły, aż za dozwoleństwem i na żądanie tych, których kosztem są utrzymywani.

§ 35. Uczeń, kosztem własnym utrzymujący się, może w każdym czasie z liczby uczniów wykreslić się, lecz winien poprzednio podać w tej mierze prośbę na piśmie, z załączeniem zezwolenia na to tych, którzy go oddali na naukę, i uzyskać zezwolenie

Dyrektora. Opuszczający samowolnie Szkołę, nie inaczej będzie mógł być przyjęty powtórnie, jak za zezwoleniem Głównego Inspektora Służby Zdrowia.

§ 36. Uczeń, któryby dla złego prowadzenia się wykreślony był z liczby uczniów, na powrót do szkoły przyjętym być nie może.

ROZDZIAŁ VI.

O examinach i przyznawaniu stopnia Weterynarza.

§ 37. Oprócz miesięcznych examinów uczniów całej klasy, naznaczają się oddzielne examina, po ukończeniu każdego półrocznego kursu. Examina takowe odbywać się mają w obecności Dyrektora i jego pomocnika, ze wszystkich przedmiotów, wykładanych w tymże kursie. Uczniowie, którzy udowodnią dostateczne w nich usposobienie, posunięci zostaną do wyższej klasy, o czém każdego razu Dyrektor Szkoły złoży raport Głównemu Inspektorowi Służby Zdrowia.

§ 38. Uczniowie, którzy ukończą wszystkie 4 klasy, składają examen całokursowy ze wszystkich w szkole wykładanych przedmiotów, w obecności Głównego Inspektora Służby Zdrowia, lub jego pomocnika, tudzież przeznaczonych do tego członków z Rady Lekarskiej. Uczniowie, którzy na tym examinie dostateczne udowodnią usposobienie, uznani będą za wykwalifikowanych na Weterynarzy.

§ 39. Lista uczniów, wykwalifikowanych na Weterynarzy, przedstawia się za pośrednictwem Głównego Inspektora Służby Zdrowia, Radzie Lekarskiej Królestwa celem zatwierdzenia ich w stopniu Weterynarzy. Późem lista ta ta zwróconą zostanie do szkoły, z upoważnieniem do wydania odpowiednich świadectw.

§ 40. Świadectwa kwalifikacyjne na Weterynarza wydawane być mają w języku Rosyjskim i Polskim, w imieniu Szkoły Weterynarzy, z podpisem Dyrektora i jego Pomocnika, tudzież z potwierdzeniem przez Radę lekarską Królestwa. Uczniowie swoim kosztem utrzymujący się i pensjonarze, obowiązani są płacić za te świadectwa po złp. 12; uczniom zaś Rządowym wydawane będą bezpłatnie.

§ 41. Przed otrzymaniem świadectwa, nowo-kwalifikowani Weterynarze, wysłuchawszy przepisanej dla nich instrukcyi, złożyć mają przysięgę, podług ustanowionej rotty. Exemplarz pomienionej instrukcyi, każdemu z nich doręczony będzie bezpłatnie.

§ 42. Uczniowie, którzy ukończyli cały kurs, lecz przy ostatnim examinie nie udowodnili dostatecznego postępu, sposobie się jeszcze mają praktycznie w klinikach przez pół roku, z obowiązkiem, aby sami jeszcze przykładali się pilnie do tych nauk, w których się na examinie mniej usposobionymi okazali. Po upływnieniu pół roku, złożyć mogą examen przed osobami, wymienionemi w §. 38.

§ 43. Pozostawienie na koszcie Rządowym ucznia, który przy examinie całokursowym nieudowodnił należytego postępu, nieinaczej może nastąpić, jak za szczególnem upoważnieniem Głównego Inspektora Służby zdrowia.

Dokończenie w Dodatku do Nru niniejszego,